

УКАЗАНИЕ 5090

Одит на международни институции

Указанията на ИНТОСАЙ се изготвят от Международната организация на върховните одитни институции като част от Рамката за професионални становища на ИНТОСАЙ.

За повече информация посетете

www.issai.org

INTOSAI

Този документ е разработен преди учредяването на Рамката за професионални становища на ИНТОСАЙ през 2016 г. Ето защо може да се различава формално от последващи издадени указания на ИНТОСАЙ.

INTOSAI

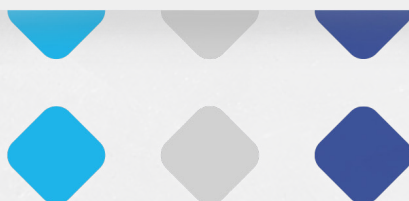

ИНТОСАЙ, 2019 г.

ИНТОСАЙ 2019

- 1) Приет като Документ на ИНТОСАЙ „Принципи на най-добри одитни правила за международните организации“ през 2004 г.
- 2) Включен в Рамката на МСВОИ като МСВОИ 5000 през 2010 г.
- 3) Редакция на съдържанието през 2016 г.
- 4) След учредяването на Рамката на за професионални становища ИНТОСАЙ е преименуван на Указание 5090 с редакционни поправки от 2019 г.

Н

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ	6
Основна информация	6
Принципи на организацията на външния одит на международните институции	7
Дефиниция на международни институции	8
Указания за ВОИ	7
2. УТВЪРЖДАВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ВЪНШЕН ОДИТ	10
Въведение	10
Ползи от използването на ВОИ като външни одитори	11
3. ПОДГОТВЯНЕ НА ВЪРХОВНИТЕ ОДИТНИ ИНСТИТУЦИИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ОДИТИ	13
Въведение	13
Законов и конституционен мандат на ВОИ	15
Подготовка на ВОИ	15
Политически решения	16
Правна рамка	16
Отговорност на ВОИ в качеството им на работодател на одитори, участващи в одит на международни институции	17
Професионални стандарти и умения	17
4. ИЗГОТВЯНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА НОВИ ОДИТНИ АНГАЖИМЕНТИ	18
Ключови елементи в кандидатурата до международна институция	18
Обща информация	18
Квалификация на персонала, обучение и опит	19
Одитен подход и стратегия	19
Стойност на одита	20
Прилагане на одитните стандарти	20
Биографична справка за старшите членове на одитния екип	20
5. ОЦЕНКА НА РИСКА ЗА ПОЕМАНЕ НА АНГАЖИМЕНТ ЗА ВЪНШЕН ОДИТ	21
Предварителни условия за одита	21
Оценка на почтеността на клиента	21
6. ПОЕМАНЕ НА НОВ АНГАЖИМЕНТ ЗА ВЪНШЕН ОДИТ – ПОДГОТОВКА ЗА ПРИЕМАНЕ/ПРЕДАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ	23
Подготовка за приемане/предаване на информация	23
Указания за приемане/предаване на информация	23
7. ДОПЪЛНИТЕЛНИ УКАЗАНИЯ ЗА ОДИТ НА МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ	25

Въведение	25	
Оценка на риска и съществеността		25
Допълнителни одити	26	
Анализ на финансовите отчети	26	
Доклад за одита	26	
Оценка на условията за извършване на външен одит		27
8. УКАЗАНИЯ ЗА РОЛЯТА НА ОДИТНИТЕ КОМИСИИ В МЕЖДУНАРОДНИТЕ ИНСТИТУЦИИ	28	

ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ

1. По света има голям брой, различни по големина и комплексност международни институции. Някои от тях са малки, със сравнително неголям брой членове, докато други са огромни, с глобална членска маса.

2. Международните институции се финансират основно чрез вноски, гаранции или други публични средства от държавите членки. Поради това, средствата са част от националните бюджети. Върховните одитни институции (ВОИ) са фундаментално заинтересовани от доброто общо управление, отчетност, ефективното финансово управление, ефективното управление на изпълнението и прозрачността в международните институции и те силно вярват, че добрите, добре организирани и независими одитни системи ще допринесат за по-добрия и прозрачен контрол на международните институции и така ще допринесат за тяхната ефективност, ефикасност и икономичност.

3. Въпросите, касаещи одита на международните институции, са в дневния ред на ИНТОСАЙ (Международната организация на Върховните одитни институции) от дълго време и членовете на ИНТОСАЙ постигнаха съгласие за препоръките на

- 2-ия Конгрес на ИНТОСАЙ в Белгия (1956 г.);
- 3-ия Конгрес на ИНТОСАЙ в Бразилия (1959 г.);
- 9-ия Конгрес на ИНТОСАЙ в Перу (1977 г.), по време на която е приета „Декларацията от Лима за указанията за правилата за одитиране“ и формулира в Раздел 25 одита на международните и наднационалните организации чрез ВОИ;
- 10-ия Конгрес на ИНТОСАЙ в Кения (1980 г.);
- 18-ия Конгрес на ИНТОСАЙ в Унгария (2004 г.), по време на която са приети „Принципите за най-добрата организация на одита на международните институции“ и „Указания за Върховните одитни институции“;
- 19-ия Конгрес на ИНТОСАЙ в Мексико (2007 г.), на която бе

установена рамката на МСВОИ (Международни стандарти на Върховните одитни институции).

4. Членовете на ИНТОСАЙ утвърдиха през 2004 г. стандарти за международните институции, за да актуализират техните правила за външен одит и да ги хармонизират в по-пълна степен с водещите практики. След 2004 г. в тях бяха направени значителни подобрения и много институции въведоха по-професионален подход към избора на одитни услуги със засилено конкурсно начало, на базата на заслугите, както и за по-редовната ротация на външните одитори, за да се противопоставят на създаване на близки отношения и да се освежава приносът от външни одитори по-редовно. Тези допълнителни указания целят да се засилят разпоредбите за външния одит.

5. През последното десетилетие много международни институции показват напредък в използването на Международните счетоводни стандарти за публичния сектор (МССПС) и Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО). Всъщност ООН и всички организации от системата на ООН постепенно преминаха до 2014 г. към МССПС, а така направиха и много международни институции, които не са към ООН. Приемането на международно признатите счетоводни стандарти доведе до по-доброто финансово отчитане, управление и прозрачност по отношение на доходите, разходите, активите и пасивите на международните институции. По-стриктният набор от счетоводни стандарти изисква съизмерими с това умения за външен одит и за международните институции става все по-важно да назначават най-подходящите и най-квалифицираните за техните специфични дейности външни одитори.

6. ИНТОСАЙ вярва, че ефективният външен одит е решаващ фактор за по-доброто управление и че членовете на ИНТОСАЙ са уникално позиционирани да допринесат за постигането на това. Затова ИНТОСАЙ в цялост и членовете му поотделно започнаха да организират одита така, че да насърчат одитирането на международни институции от общността на ВОИ, като отчитат тяхната експертиза и независимост при извършването на финансов одит, одит на съответствието и одит на изпълнението на публичните средства.

ПРИНЦИПИ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ВЪНШНИЯ ОДИТ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

7. Следните принципи бяха разгледани като съществено важни за осигуряване на ефективен външен одит на международните институции, вж. Указание 5091, Принципи за организацията на одит на международните институции.

- Всички международни институции, финансирани или

подпомагани с публични средства, трябва да бъдат обект на ефективен, висококачествен одит от ВОИ, за да се насърчи по-добро общо управление, прозрачност и отчетност;

- Външният одитор (наричан по-нататък „одитор“) трябва да бъде назначен по открит, справедлив и прозрачен начин;
- Международната институция трябва да осигури независимост на одитора при изпълнението на одита;
- Правната рамка за международната институция и/или нейните финансови регламенти трябва да гарантират правомощието на одитора да осъществи одита на публичните средства по начин, който съответства на МСВОИ или други одитни стандарти;
- На одитора трябва да бъдат осигурени адекватни ресурси за изпълнението на одита;
- Международната институция следва да предостави възможност на одитора да докладва на управителния орган на институцията за резултатите от одита.

8. Тези принципи са представени за одобрение на 22-ия Конгрес на ИНТОСАЙ в Обединените арабски емирства през 2016 г.

ДЕФИНИЦИЯ НА МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ

9. За целите на Принципите на организацията на външния одит на международни институции, предложени в Указание 5091, международна институция е определена, както следва:

Международната институция е организация, независимо дали установена по силата на договор, или не, в която членуват две или повече държави (или правителствени агенции, или публично финансирани органи) и в която съвместният финансов интерес е контролиран от управителен орган.

Целта на такава международна институция може да е да се постигне международно сътрудничество при решаването на въпроси от икономически, технически, социален, културен или хуманитарен характер. Това може да бъде сътрудничество в областта на общото управление, сигурността, финансите, научните изследвания, околната среда или пък изпълнението на съвместни технически, икономически или социални проекти.

УКАЗАНИЯ ЗА ВОИ

10. Настоящият документ цели да предоставя допълнителни указания за ВОИ при създаването на по-добра организация на външния одит на международни институции и да ги подготви да извършват такива одити. Тези указания не дублират стандартите и насоките от други източници, нито претендират за всеобхватност по всички въпроси, които отделната ВОИ ще трябва да разгледа, преди да поеме ангажимент за извършването на международен одит.

11. (Този параграф е заличен)

12. Указание 5090 и Указание 5090 очертават рамката за дейността по подобряване на организацията на външния одит и дава полезни указания по практически въпроси за ВОИ, които са недотам опитни в одитирането на международни институции. Заедно с основната информация в Раздел 1 настоящият документ е структуриран в осем глави:

Раздел 2 очертава основните ползи от това външните одитори на международни институции да бъдат назначавани измежду Върховните одитни институции, главно поради големия им опит в областта на одита в публичния сектор. В допълнение към одитите на финансовите отчети ВОИ също имат пространен опит в предоставянето на допълнителни одитни услуги чрез извършване на одити на изпълнението и одити за съответствие.

Раздел 3 откроява значимите въпроси за ВОИ, които желаят да извършват одити на международни институции

Раздел 4 прави общ преглед на ключови въпроси и дава указания за основните принципи за изготвяне на предложения за нови одитни ангажименти в рамките на тръжни процедури.

Раздел 5 дава указания за оценка на риска при поемане на ангажимент за извършване на външен одит – както в началния етап преди приемането на ангажимента, така и за текущи ангажименти.

Раздел 6 очертава добри практики за обмен на информация, знания и данни между предшествващи и поемащите работата одитори, когато се сменя външният одитор.

Раздел 7 се отнася до приложимите становища на ИНТОСАЙ и други международно признати одитни стандарти и откроява някои аспекти на одита на международни институции, които може да се различават от одита в национален контекст.

Раздел 8 дава указания за ролята и контекста на одитните комисии, които са все по-често срещани в международните институции.

ВЪВЕДЕНИЕ

В Декларацията от Лима от 1977 г. ИНТОСАЙ заявява:

Международни и наднационални организации, чиито разходи се покриват от вноски на държави членки, трябва да изискват външен, независим одит, сходен с този в отделните държави.

Макар този одит да е адаптиран към структурата и задачите на съответната организация, той следва да се извършва по сходен начин с одитите, извършвани от ВОИ в държавите членки.

За да се гарантира независимостта на такъв одит, членовете на групата за външен одит трябва да бъдат назначени главно от средите на Върховните одитни институции.

13. Международната институция като автономен орган е длъжна лично да установи собствените си правила и разпоредби, включително и за организацията на одити. Правилата и разпоредбите трябва да се основават на международно признати принципи. Международните институции се различават по своята организация. Обикновено обаче те се учредяват по силата на международното право като юридически лица и могат да влизат в различни ангажименти по силата на собствените си установени правила.

14. Управляващият орган, състоящ се от представители на всички (или някои) държави членки установява набор от правила, сред които финансови правила и разпоредби за финансовото управление, бюджета и счетоводството, както и за извършване на одити. Ръководството осъществява ежедневното управление на международните институции според параметрите, зададени от управителния орган. Правилата и разпоредбите по отношение на одитите са от интерес за ИНТОСАЙ и ВОИ. Върховните одитни институции трябва да си сътрудничат с международните институции и техните национални представители, за да гарантират, че правилата и разпоредбите ще осигурят подходяща организация на външния одит.

ПОЛЗИ ОТ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ВОИ КАТО ВЪНШНИ ОДИТОРИ

15. Утвърждавайки принципите за организация на външния одит на международни институции, ВОИ искат да подчертаят основните ползи от външен одит, изпълняван от общността на Върховните одитни институции.

16. ИНТОСАЙ-П 12 „Ползи от работата на Върховните одитни институции – насочена към подобряване живота на гражданите“, посочва как ВОИ може да окаже влияние върху живота на гражданите, като:

- Засилва отчетността, прозрачността и почтеността на правителството и организациите от публичния сектор (вкл. и на международните организации съгласно определението в параграф 9 по-горе);
- Доказва своето значение за гражданите, Парламента и други заинтересовани страни; и
- Служи като пример за подражание.

17. Международните институции, чиито разходи се покриват от вноски на държавите членки, изискват външен, независим одит, сходен на този, който се прави на правителствата на отделните страни. Макар че този одит трябва да бъде адаптиран към структурата и задачите на съответната институция, той следва също така да бъде структуриран по начин, сходен на националните одити, извършвани от ВОИ.

18. Финансовите правила и разпоредби на всяка международна институция следва да определят дали външният одитор се избира измежду ВОИ на държавите членки, или от по-широк кръг от ВОИ.

19. Факторите, които ВОИ може да използват, за да повлияят на международните институции да ползват техните одиторски услуги, са следните:

- Независимост на ВОИ от правителството и от международните институции в съответствие с одиторските стандарти;
- Богат опит и доказани умения в извършването на ефективен външен опит на организации от публичния сектор;
- Богата история и престиж в одита на публичния сектор;
- Опит в извършването на одити на изпълнението в допълнение към одитите на финансовите отчети и одитите за съответствие със закони и разпоредби;
- Значителен практически опит на общността на ВОИ в извършването на международни одити при спазване на най-високи професионални стандарти, т.е. голям брой международни институции

са одитирани от ВОИ;

- Икономически ефективни одитни услуги, предоставяни от ВОИ;
- Добре изградени взаимоотношения между ВОИ в рамките на ИНТОСАЙ, което осигурява механизми за изграждане и спазване на определени стандарти за одит на публичния сектор и за споделяне на добри практики в одита на публичния сектор;
- Желание и възможност на ВОИ да работят съвместно с ВОИ с по-малко опит в одита на международни институции.

20. Външният одитор е независим източник на информация за управляващия орган и държавите членки за това дали международната институция работи икономично, ефективно и ефикасно за постигане на целта, за която е създадена. Членовете на управляващия орган на дадена международна институция представляват държавите членки, които са нейните „собственици“. Тъй като средствата, предоставяни на институциите, идват от публични фондове, националните органи отговарят за използването им. ИНТОСАЙ е на мнение, че ангажирането на ВОИ за международни одити в най-пълна степен способства за постигане на добре функционираща, прозрачна система.

21. Отделната ВОИ като външен одитор на международна институция играе важна роля при оценката на установените механизми за извършване на одити и в рамките на своя мандат тя трябва да посочи евентуални слабости в отчетността, включително и на външния одит и, където е уместно, да докладва на управляващия орган за тези пропуски.

ВЪВЕДЕНИЕ

22. Очевидни са ползите, които може да извлече общността на ВОИ, ако броят на ВОИ, ангажирани с одит на международни институции, се увеличи. Международните институции се призовават да публикуват информация на уеб-сайта на ИНТОСАЙ за предстоящите си одитни ангажименти, а ВОИ се насърчават да посещават уеб-сайта, за да следят текущата информация за тях.

23. За да получат информация за тези одитни ангажименти, ВОИ следва да установят връзки със съответните министерства или представители на техните страни в управляващите органи на международните институции, за да се възползват от тези възможности.

24. ВОИ може да извлече значителни ползи от извършването на одит на международна институция. Сред тях са:

- Професионално развитие на ВОИ и нейните служители чрез придобиване на опит в международна среда;
- Професионално развитие чрез съвместно участие с други ВОИ в Борд на одиторите, работа в партньорство с други ВОИ и др.;
- Положителни възможности и натрупване на международен опит на служителите на ВОИ; и
- Запознаване с работата на институциите, които получават средства от националните бюджети на държавите членки.

25. Възможни са и редица предизвикателства и по-конкретно:

- Необходимост да се гарантира, че работата по международния одит няма да се отрази на националните приоритети;
- Необходимост от допълнително обучение и развитие на служителите, които ще поеме този одитен ангажимент; и
- Необходимост от промяна в планираните дейности, за да се включат потребностите и времеви график за изпълнение на международния одит, напр. за представяне на одитните доклади и констатации.

ВЪВЕДЕНИЕ

22. Очевидни са ползите, които може да извлече общността на ВОИ, ако броят на ВОИ, ангажирани с одит на международни институции, се увеличи. Международните институции се призовават да публикуват информация на уеб-сайта на ИНТОСАЙ за предстоящите си одитни ангажименти, а ВОИ се насърчават да посещават уеб-сайта, за да следят текущата информация за тях.

23. За да получат информация за тези одитни ангажименти, ВОИ следва да установят връзки със съответните министерства или представители на техните страни в управляващите органи на международните институции, за да се възползват от тези възможности.

24. ВОИ може да извлече значителни ползи от извършването на одит на международна институция. Сред тях са:

- Професионално развитие на ВОИ и нейните служители чрез придобиване на опит в международна среда;
- Професионално развитие чрез съвместно участие с други ВОИ в Борд на одиторите, работа в партньорство с други ВОИ и др.;
- Положителни възможности и натрупване на международен опит на служителите на ВОИ; и
- Запознаване с работата на институциите, които получават средства от националните бюджети на държавите членки.

25. Възможни са и редица предизвикателства и по-конкретно:

- Необходимост да се гарантира, че работата по международния одит няма да се отрази на националните приоритети;
- Необходимост от допълнително обучение и развитие на служителите, които ще поеме този одитен ангажимент; и
- Необходимост от промяна в планираните дейности, за да се включат потребностите и времеви график за изпълнение на международния одит, напр. за представяне на одитните доклади и

констатации.

ЗАКОНОВ И КОНСТИТУЦИОНЕН МАНДАТ НА ВОИ

26. ВОИ, която обмисля да стане външен одитор на международна институция, трябва да се увери, че тази роля попада в нейния мандат. Някои ВОИ може да нямат мандат да извършват одити на международни институции, докато други може да са ограничени по закон да получават плащане за подобен одитен ангажимент.

27. Ако ВОИ не са изрично оправомощени да извършват международни одити, те могат да се позоват на ИНТОСАЙ-П 1 – Декларацията от Лима, според която одитът на международни институции следва да попада в мандата на ВОИ. Онези ВОИ, които нямат правомощия да извършват одити на международни институции, следва да използват влиянието си, за да бъде включен този вид одити в техния мандат.

ПОДГОТОВКА НА ВОИ

28. ВОИ следва да положат усилия в редица области, за да са в състояние да предоставят необходимите одиторски услуги. ВОИ, които имат опит в одита на международни институции, вероятно са се сблъскали с някои, ако не и с всички тези проблеми, но може да намерят по-долните напътствия за полезни с цел усъвършенстване на политиките и стратегиите си. Важно е:

- Работата, свързана с одита на международна институция, да се поеме въз основа на твърдо политическо решение и ангажираност на ръководството на ВОИ;
- да съществува правна рамка за подобен вид дейност, която регламентира отговорностите на ВОИ и на служителите, ангажирани с одита; и
- ВОИ официално да приеме и прилага съответните стандарти и да осигури наличието на професионални умения за извършване на одит на международна институция при спазване на най-високо качество на работата.

Тези опорни точки са подробно обяснени по-долу.

ПОЛИТИЧЕСКИ РЕШЕНИЯ

29. За да поеме международен одитен ангажимент, ВОИ трябва да разполага с необходимите финансови и човешки ресурси. Ангажиментът за изпълнение на международен одит трябва да бъде поет от ръководството на стратегическо ниво и съответните разпоредби да бъдат включени в стратегическите планове на ВОИ, както и в годишните ѝ планове и бюджети.

30. Поради финансови ограничения някои ВОИ може да не бъдат в състояние да поемат такива одити, ако не получат възнаграждение в пълен размер за извършените разходи. Като част от планирането трябва да се определят желаната степен за участие в одита и спектър на одитиране, както и необходимите ресурси за обучение и подготовка на персонала.

31. При одити, в които отделни служители на ВОИ, а не институцията в цялост, участват като одитори, ВОИ трябва да поеме отговорността за одита, като даде ясни инструкции на назначените служители и изгради система за контрол на качеството, за да гарантира спазване на дадените инструкции.

ПРАВНА РАМКА

32. Правните последици от определянето на ВОИ за външен одитор на международна институция може да са различни от тези, свързани с работата в национален план. ВОИ, които обмислят поемането на ангажимент за международен одит, трябва да вземат предвид възможните правни и други последици от такива ангажименти. Глава 6 разглежда факторите, които ВОИ следва да разгледа, когато приема подобен одитен ангажимент.

33. През последните години се наблюдава увеличаване на съдебните производства срещу частни одиторски фирми. Напълно възможно е да бъде заведено дело и срещу ВОИ или нейни служители, които изпълняват ролята на външен одитор в международна институция. ВОИ трябва да отчитат подобна хипотеза, но не и да се разколебават заради нея, когато обмислят дали да приемат такъв ангажимент.

34. Външното държавно национално законодателство, регламентиращо дейността на ВОИ, може да предоставя на институцията и на нейните служители имунитет срещу съдебно преследване във връзка с техните служебни задължения. В зависимост от законодателството имунитетът може да се отнася и до одитите на международни институции.

ОТГОВОРНОСТ НА ВОИ В КАЧЕСТВОТО ИМ НА РАБОТОДАТЕЛ НА ОДИТОРИ, УЧАСТВАЩИ В ОДИТ НА МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ

35. Обикновено служители на ВОИ, участващи в одити в чужбина, продължават да бъдат пълноправни служители на ВОИ и получават възнаграждения в пълен размер от ВОИ, докато изпълняват подобни ангажименти. В повечето случаи ВОИ носи отговорност като работодател за своите служители, които участват в международни одитни ангажименти. ВОИ трябва също да вземе под внимание и други въпроси, като например безопасността на служителите си зад граница и мерките за справяне с извънредни ситуации. Всякакви допълнителни въпроси могат да бъдат включени в споразумение или договор между ВОИ и въпросните служители.

ПРОФЕСИОНАЛНИ СТАНДАРТИ И УМЕНИЯ

36. Одитът трябва да се извърши в съответствие с МСВОИ или други международно признати одитни стандарти.

37. Като цяло квалификацията и уменията, с които трябва да разполагат служителите за извършване на одит на международна институция, са същите както за всеки друг одит със съпоставим обем и сложност. Допълнителните фактори, които трябва да се обмислят при подбора на одитори за такива ангажименти, са:

- Владееене на чужди езици;
- Способност за самостоятелна работа в чужда страна и в различна културна обстановка; и
- Познаване и опит в прилагането на МСВОИ или други приложими международни одитни стандарти.

38. ВОИ трябва да обърне внимание и на начина, по който се подготвя необходимият брой квалифициран персонал. Някои ВОИ организират семинари за служители, които работят по международни одитни ангажименти. ВОИ с малко или никакъв опит в одитиране на международни институции е препоръчително да потърсят помощ от по-опитни ВОИ. При съвместни одитни ангажименти може да се поканят и служители от партньорски ВОИ.

39. Когато дадена международна институция обявява тръжна процедура за извършване на външен одит, управителният орган обикновено издава подробни инструкции за съдържанието на предложенията, които трябва да се представят. Затова всеки потенциален участник в процедурата трябва точно да следва инструкциите в поканата, за да спази необходимите изисквания. Това е важно, защото дава възможност на международните институции да разгледат предложенията последователно и справедливо, както и да съпоставят и оценят сходна информация.

40. В някои случаи поканата за представяне на предложения може да не съдържа указания как да се изготвят офертите. Указанията по-долу целят да направят преглед на ключовите елементи на кандидатурата.

КЛЮЧОВИ ЕЛЕМЕНТИ В КАНДИДАТУРАТА ДО МЕЖДУНАРОДНА ИНСТИТУЦИЯ

41. В уводната част на предложението трябва да се направи кратко описание на услугите, които ще бъдат предоставени, квалификацията, опита, времето за изпълнение на ангажимента и очакваните разходи. Този раздел трябва да завършва с препоръка за приемане на предложението, подписана от ръководителя на кандидатстващата ВОИ.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

42. В тази част се дава подробна информация по следните въпроси:

- Информация за ВОИ и по-специално за нейната роля, отговорности, големина и мандат;
- Организационна структура на ВОИ;
- Механизми за осигуряване на качество и контрол; и

- Натрупан опит и по-конкретно в сферите на дейност на международната институция.

КВАЛИФИКАЦИЯ НА ПЕРСОНАЛА, ОБУЧЕНИЕ И ОПИТ

43. В този раздел се набляга на следните въпроси:

- Профил на служителите на ВОИ – брой служители във всяка специализирана област;
- Състав на екипа, който ще предостави одиторски услуги на конкретната международна институция;
- Информация за отделните членове на одитния екип:
 - длъжност
 - роля
 - експертен опит
 - описание на областите, в които са специалисти, напр. информационни системи и опит в одитите; и
 - предприети стъпки за професионално развитие.

ОДИТЕН ПОДХОД И СТРАТЕГИЯ

44. Предложението трябва подробно да описва как ще бъдат извършени одитните услуги и техните основни характеристики, а именно:

- Одитната стратегия, която ще бъде възприета по време на одита, вкл. подробности за одитния цикъл;
- Оценка на областите, върху които ще се фокусира одитът въз основа на познанията за международната институция;
- Механизъм на докладване – кога и как външният одитор ще докладва на ръководството и управляващите органи на международната институция;
- План за комуникация с ръководството, звеното за вътрешен одит, управителния орган и други заинтересовани страни, напр. комисиите по бюджет и финанси и одитните комисии.

СТОЙНОСТ НА ОДИТА

45. В офертата трябва изрично да се посочи сумата за извършване на външен одит, деноминирана в отчетната валута на международната институция, както се изисква в поканата за представяне на предложения. Когато ще се одитират повече от един финансов отчети, например когато международната институция има отделен пенсионен фонд или взаимоспомагателен фонд за служителите, трябва да се посочи конкретната стойност за всеки финансов отчет.

46. Предложението трябва да съдържа съгласие, че одиторското възнаграждение може да бъде променено при непредвидени обстоятелства или конкретни искания от управителните органи на международната институция, които да изискват инвестирането на големи усилия и ресурси за допълнителните одитни услуги.

47. Ако по някаква причина ВОИ няма право да начислява одитна такса или може да начислява намалена такса за предоставяне на услуги за външен одит, трябва да се посочат основанията чрез препратка към националното законодателство или да се посочат други причини. Освен това ВОИ трябва да посочи броя часове, необходими за изпълнение на одита, което ще предостави съпоставима информация за международната институция.

ПРИЛАГАНЕ НА ОДИТНИТЕ СТАНДАРТИ

48. Предложението трябва ясно да посочва одитните стандарти, които ще се спазват при предоставянето на услугата за външен одит. Това следва да са МСВОИ или други международно признати одитни стандарти.

БИОГРАФИЧНА СПРАВКА ЗА СТАРШИТЕ ЧЛЕНОВЕ НА ОДИТНИЯ ЕКИП

49. Биографиите на старшите членове на одитния екип и на останалите членове, в случай че е необходимо, се представят в анекс към предложението, като дават допълнителна информация за опита на екипа, който ще осъществи одита. Това позволява да се направи техническа оценка на наличните умения, нужни за извършването на външния одит.

50. МСВОИ2210–Договаряне на условията на одитните ангажменти, определя стандартите за договаряне на условията за ангажимент за външен одит. В настоящия раздел се дават допълнителни указания за действията, които ВОИ следва да вземе предвид, преди да приеме ангажимент за одит. ВОИ, която внася предложение за външни одитни услуги, трябва да разгледа следните въпроси:

ПРЕДВАРИТЕЛНИ УСЛОВИЯ ЗА ОДИТА

51. Когато приема ангажимент за външен одит, ВОИ следва да разгледа следните въпроси:

- Рамката за финансова отчетност, приложената в изготвянето на финансовите отчети, отговаря ли на условието финансовите отчети да се изготвят в съответствие с тази рамка и тя да осигурява достоверно представяне на информацията?
- Ръководството признава ли и разбира ли своите отговорности?
- Налице ли е подходяща система за вътрешен контрол, необходима за изготвянето на финансови отчети без съществени отклонения?
- Международната институция в състояние ли е да предостави цялата необходима информация, която ѝ е известна или която се изисква от одитора и ще има ли одиторът неограничен достъп до системите и лицата в организацията, от които могат да бъдат получени одитни доказателства?

ОЦЕНКА НА ПОЧТЕНОСТТА НА КЛИЕНТА

52. Външният одитор трябва да прецени дали съществува риск за интегритета на организацията, която ще бъде одитирана. Достъпът до

надеждни източници на информация за извършване на такава оценка може да се окаже труден, когато ВОИ преценява дали да кандидатства за даден одитен ангажимент. Потенциалният външен одитор може да вземе предвид следните източници на информация, за да направи своята преценка:

- Интернет страницата на международната институция, в която се описва естеството на дейностите ѝ и последни новости;
- Интернет страницата на международната институция, където може да се намерят документи, като например предишни одитни доклади, годишни доклади от вътрешния одит, годишни доклади на одитната комисия, препоръки от Секретариата по административни въпроси и друга уместна информация;
- Досега действащият външен одитор, който може да е готов да сподели информация по въпроси, свързани с констатациите от одита, значителни рискове пред одита и качеството на финансовата отчетност;
- Представителят на Министерството на външните работи или друго министерство в управителния орган на международната институция, който може да даде информация за дейностите на институцията, постигнатите резултати и качеството на финансовото управление;
- Публикации в медиите.

ПОДГОТОВКА ЗА ПРИЕМАНЕ /ПРЕДАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

53. Новият одитор трябва да организира формалното приемане-предаване на дейността с предишния одитор. Предишният одитор е натрупал общи познания за институцията, нейните традиции и практики, които не е задължително да е документирал. Затова е полезно да се проведе среща с предишния одитор.

54. Възможно е сходни указания да са прилагани и в други международни одити. Когато одитът на дадена международна институция досега е изпълняван от одитори извън ВОИ, приемането/предаването на информация следва да се осъществи в съответствие с приложимите одитни стандарти и с указанията, изложени в настоящия раздел.

55. Преди началото на одита наличната информация е недостатъчна, затова ВОИ трябва да бъдат гъвкави в разпределението на ресурсите за първия одит, за да могат да покрият и непредвидени дейности. Това се дължи на факта, че подробното планиране и констатациите при първия одит може да покажат, че е необходима и допълнителна работа.

УКАЗАНИЯ ЗА ПРИЕМАНЕ/ПРЕДАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

56. В случай че одитна задача бъде прехвърлена от един одитор на друг, предшественикът и приемникът са съвместно отговорни за гладкото предаване на работата. След официалното си назначаване приемникът установява контакти с досегашния одитор, за да се договорят за организацията на приемо-предавателната работа. Институцията следва да бъде информирана за тази организация. Предшественикът споделя информация с новия одитор най-малко по отношение на следното:

- Одитен подход и стратегия, залегнали в докладите за планирането на одита;
- Области, одитирани в предходни финансови периоди и работна

програма за текущия финансов период;

- Значителни рискове и допълнителни процедури, използвани за справяне с на тези рискове;
- Рискови фактори, разглеждани като част от одита, но които не се смятат за специфични рискове;
- Значителни изводи по отношение на счетоводните и свързаните с тях въпроси и важни решения относно одита;
- Комуникации с одитните комисии или други комисии с равностойни правомощия, също и по отношение на измама и незаконни действия на институцията, ако има такива. Това включва:
 - одитни доклади в разширена форма;
 - писма на ръководството;
 - специализирани (ad hoc) доклади за ръководството и управителните органи.
- Евентуални несъгласия с институцията по отношение на счетоводните процедури и други значими въпроси; и
- Евентуално нерешени одитни въпроси и всякакви други теми, която биха могли да окажат важно въздействие върху бъдещите одити.

57. Предходният одитор е желателно да предостави достъп до работните материали, ако му бъде поискан такъв. Изготвя се формален запис за приемо-предавателните дейности, който се съхранява на файл и от двамата одитори – предшественика и приемника, като надлежно се съставя списък на предадените документи и на ключовата информация, съобщена устно. След предаването на материалите се изготвя протокол, който се подписва от двамата одитори – досегашния и новия.

ВЪВЕДЕНИЕ

58. Всички одити на международни институции трябва да се изпълняват в съответствие с МСВОИ или с други международно признати одитни стандарти. Ето защо ВОИ и назначеният одитор трябва да следят за промени в одитните стандарти.

59. Когато се подготвят за одита, одиторите следва да се запознаят с финансовите правила и разпоредби на международната институция и да потвърдят, че институцията е способна да се отчита съгласно собствената ѝ счетоводна рамка.

60. Разделите по-долу дават допълнителни указания за области, които следва да бъдат разгледани по-обстойно предвид специфичните обстоятелства, при които функционират международните институции.

ОЦЕНКА НА РИСКА И СЪЩЕСТВЕННОСТТА

61. Одиторът трябва да оцени риска и съществеността в съответствие със стандартите, като се позове на:

- МСВОИ 2300 – Планиране на одита на финансовите отчети
- МСВОИ 2315 – Идентифициране и оценяване на рисковете от съществени отклонения чрез получаване на разбиране за обекта и неговата среда;
- МСВОИ 2320 – Ниво на същественост при планирането и изпълнението на одита; и
- МСВОИ 2330 – Одитни процедури в отговор на оценените рискове; както и на естеството на одитираната институция. Може да има и допълнителни рискове, които трябва да бъдат разгледани, като неплащане на вноските от държавите членки, валутна експозиция, пенсионни осигуровки и други задължения към персонала.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ОДИТИ

62. При подготвителната работа и финансовия одит може да се открият области, които изискват допълнителен одит на изпълнението и/или на съответствието за текущата или за следващи години. Такива одити може да изискват допълнителни ресурси, които трябва да се договорят с управителния орган като част от подготовката на бюджета на международната институция (вж. параграф 46 относно предоставянето на специфични одити по молба на управителните органи). Указания за оценка на риска и съществеността при одити на изпълнението и одити за съответствие са дадени в:

- МСВОИ 3000 – Основни принципи на одита на изпълнението; и
- МСВОИ 4000 – Основни принципи на одита за съответствие.

АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ

63. При някои международни институции финансовите отчети и документацията към тях са доста пространни поради специфичните интереси и искания на управителните органи през годините. Тази документация може да съдържа статистически анализи, графици на някои ключови показатели за изпълнението и таблици с дългосрочен обхват, които нямат приложимост към финансовите отчети. Външният одитор трябва внимателно да проучи документацията, за да определи дали тя представлява част от финансовите отчети и финансовия доклад. Ако това не е така, одиторът не трябва да ги взема предвид при формулиране на одитното становище.

ДОКЛАД ЗА ОДИТА

64. Одитният доклад за международна институция обикновено е адресиран до управителния орган. Финансовите правила и разпоредби може да изискват одиторът да изготви дълъг доклад по специфични въпроси. Те може да включват резултатите от извършен одит на изпълнението, случаи на измама или подозрения за измама и загуби. ВОИ трябва да направят така, че материалът, включен в дългия доклад, да не хвърля неволно съмнения върху представеното одитно становище във връзка с финансовия отчет. Външният одитор трябва да обмисли как най-добре да обясни одитните констатации на управителния орган, чиито представители може да са запознати с техническите

области на работа на институцията, но не и с общите въпроси на административното и корпоративното управление.

ОЦЕНКА НА УСЛОВИЯТА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ВЪНШЕН ОДИТ

65. Условията за извършване на външен одит в много международни институции са създадени с учредяването на институцията и оттогава може да не са били преразглеждани или променени, дори и големината и естеството на работа на институцията да са претърпели драстични промени. Макар че институцията носи отговорността за създаване на подходящи условия за одит, е важно външният одитор редовно да ги оценява и съпоставя с препоръчителните условия за извършване на одит. Одиторът трябва да сведе до знанието на управителните органи всички слабости в организацията. Указание 5091 определя принципите и добрите практики за извършване на външен одит.

66. Някои международни институции имат създадени одитни комисии. Указанията по-долу описват ролята на тези комисии и как външните одитори могат да работят с тях.

67. Независимите одитни комисии обикновено са съставени от директори без изпълнителни правомощия, които нямат преки интереси в дейността на международната институция. Основната цел на комисията е да подпомага управителния орган при упражняването на надзор, като контролира решенията на изпълнителния орган, както и на външния и вътрешния одитор. Одитната комисия има следните характеристики:

- Тя е ключов компонент в корпоративното управление;
- Подсилва акуратността на финансовото отчитане от страна на институциите, като извършва преглед и препоръчва за одобрение от управителния орган заверените финансови отчети от независим външен одитор;
- Значително подобрява контролната среда и организацията на общото управление, като дава съвети за укрепването ѝ;
- От съществено значение е за подсилване на интегритета и доверието в управлението на институцията;
- Разглежда официалните доклади на вътрешните и външните одитори, за да прецени как те помагат на институцията да подобри оперативната си дейност;
- Подобрява отчетността на ръководството;
- Следи за своевременното и ефективно изпълнение на одитните препоръки от страна на ръководството, за да се постигнат положителни промени;
- Следи дали са налице ефективни мерки за изграждане на доверие в заинтересованите страни относно управлението на риска,

общото управление и вътрешния контрол; и

- Ежегодно се отчита предуправителния орган на международната институция за работата и констатациите си.

68. Структурата и процедурите на одитната комисия обикновено са следните:

- Одитната комисия обикновено се оглавява от независим член без изпълнителни правомощия в институцията;
- Одитната комисия се състои от трима до четирима независими членове без изпълнителни правомощия, в зависимост от естеството на работа и големината на институцията;
- Членовете на одитната комисия трябва да имат експертни познания по бизнес и финансов мениджмънт (един или двама от тях трябва да имат и задълбочен одиторски опит);
- Членовете на одитната комисия не получават възнаграждение, но разходите им се възстановяват от международната институция;
- Одитната комисия заседава три или четири пъти в годината, приблизително през 3 – 4 месеца. Като цяло това се определя от отчетните периоди на международната институция и от момента на представяне на одитните планове и одитните доклади на вътрешния и външния одит;
- Одитната комисия цели да гарантира целесъобразното използване на одитните ресурси и резултати; и
- Одитната комисия не изпълнява одити и не се разглежда като още едно ниво на одит.